

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי ד' בניסן תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - נ'

1. באושא התקיננו, המבזבז - אל יבזבז יותר מחומש, כדי שלא יצטרך לבריות. מהו המקור לחומש? וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. המעשר השני יהיה גם עשירית מהסכום שהיה לפני המעשר הראשון ויחד הם חומש.

2. רב שימי בר אשי נתן סימן לשלושת השמועות של תקנות אושא. מהו?

- א. שמועות הללו מתמעטות והולכות [שבתחילה ר' אילעא בשם ר"ל בשם ריב"ח ובשני בשם ר"ל ובשלישי בשם עצמו].
ב. קטנים, כתבו, ובזבזו. [מזונות לבניו קטנים, הכותב כל נכסיו לבניו, בזבזו יותר מחומש].

3. באושא התקיננו, שיהא אדם מתגלגל בנחת עם בנו עד גיל 12, מכאן ואילך יורד עמו לחייו. כיצד מתיישב עם דברי רב שאמר פחות מגיל 6 אל תקבל לבית ספרך, מעל גיל 6, קבל, והלעיטהו תורה בעל כורחו כמו שמלעיטים שור. משמע שכבר מגיל 6 מכריחים?

- א. הכריחהו בדרכי נועם מגיל 6, אך אל תרד לחייו למנוע ממנו מזונות ולהלקותו עד גיל 12.
ב. למקרא מגיל 6 למשנה מגיל 12. וכדאמר אביו, בשם אבן 6 למקרא, בן 10 למשנה, ומשנכנס לשנתו 13 ראוי לצום מעת לעת ובת ראווה משנכנסה לשנת 12.

עוד אמר אביו בשם אבן: ילד שנשכח עקרב ביום שמלאו לו שש, לא יחיה א"כ יקח כיס מרה של דיה המעורב בשכר, ימשח את הילד במרה וישקהו את תערובתה. תינוק שנשכח דבורה ביום שנעשה בן שנה, לא יחיה, א"כ ישרה סיב דקל במים ימשחהו בסיב וישקהו התערובת.

4. רב קטינא: המכניס את בנו ללמוד תורה פחות מבן שש - סכנה מחמת החלשה, ויש אומרים: חברין לא ישיגו אותו, ושניהם נכונים. כיצד? א. יהיה חלש ובכל זאת יחכים, ב. איבעית אימא - ילד חלש - סכנה. ילד חזק - אכן יחכים הרבה.

5. באושא התקיננו, האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה - הבעל מוציא מיד הלקוחות. אשכחיה. מי אמר זאת? ר' יוסי בר חנינא, ורב יצחק בר יוסף חזר על שם בעל המימרא 40 פעם עד שהיה כמונח בכיסו.

6. אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת - וכי אפשר לעשות צדקה בכל עת?

א. דרשו רבותינו שביבנה: זה הזן בניו ובנותיו כשהן קטנים.

ב. רבי שמואל בר נחמני: זה המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו ומשיאן.

הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד - [משמע ממונו לא כלה למרות צדקתו] - חד אמר: זה הלומד תורה ומלמדה, וחד אמר: זה הכותב תורה נביאים וכתובים ומשאלן לאחרים.

עוד למדנו: וראה בנים לבניך שלום על ישראל - א. כיון שבנים לבניך שלום על ישראל, שלא יבא לידי חליצה ויבום.

ב. כיון שבנים לבניך שלום על דייני ישראל, שלא יבואו הקרובים לריב מי קודם לירש. לא אתי לאינצויי.

7. רב המנוא: כשם שאין הבנים יורשין אלא מן הקרקע, כך אין בנות ניזונות אלא מן הקרקע. וכי אין הבנים יורשין מטלטלין?

רב יוסף: הכוונה כ'כתובת בנין דכרין' [שהבנים נוטלים כתובת אמם יתר על אחיהם מאם אחרת] שנוטלין רק אם הניח האב קרקע, כך מזונות הבנות.

8. רב הורה לזון יתומות מחיטים 'של עליה' מה הכוונה?

או שהכוונה לפרנסת הנדוניא והכוונה ששמן מהעלוי שהאב היה נותן ואף מטלטלין, [אבל למזונות רק מקרקע].

או שהכוונה למזונות הבנות וכפי מה שתיקנו בעליה - שיהיו בנות ניזונות מן המטלטלין.

רצו להוכיח מדברי שמואל שהורה לזון יתומות ממטלטלין, ולכאורה הכוונה למזונות ונדחה שכוונתו לפרנסה.

מצינו בגמרא כמה מעשים על אמוראים בענין האם הבנות ניזונות ממטלטלין שהניח אביהן.

רב יוסף הורה ליתומים לתת לבנות מזונות מתמרים המונחות ליבוש. טען לו אביו אילו היה זה בעל חוב של אביהן הרי לא היה גובה ממטלטלין, כ"ש

הבנות שהורע כוחן שאינן גובות מלקוחות, לא יגבו מטלטלין, ענה רב יוסף: כיון שהן עדיין מחוברות ואף צריכות לעץ, נחשבות כקרקע.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)